

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра права Європейського союзу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародне гуманітарне право»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Затверджено на засіданні
Вченої ради
протокол № від р.

Ректор
_____ **Анатолій Гетьман**

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 29 с.

Розробник:

Щокін Юрій Вадимович,
доктор юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського союзу
(протокол №1, від 02.09.2021 р.)

Завідувач кафедри – Яковюк Іван Васильович, доктор юридичних наук,
професор

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
4. Обсягі структура навчальної дисципліни.....	14
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	14
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	16
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	18
6.Критерії оцінювання результатів навчання.....	19
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	22
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	22

1. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)	За вибором студента	За вибором студента
Кількість модулів – 3		Рік підготовки: 2021-2022	Рік підготовки: 2021-2022
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 120		1-2	1-2
		Лекції	Лекції
		20 год.	6 год.
		Практичні/семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	110 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в специфічному сегменті міжнародно-правового регулювання міжнародних правовідносин держав і інших суб’єктів міжнародного права під час ведення збройних конфліктів міжнародного та неміжнародного характеру.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо міжнародного гуманітарного права як галузі міжнародного публічного права;
- опанування інструментарієм та базовими категоріями міжнародного гуманітарного права;

- отримання інформації щодо основних напрямів гуманізації засобів та методів ведення збройних конфліктів міжнародного та неміжнародного характеру за допомогою норм міжнародного гуманітарного права;

- здобуття навичок застосування основоположних конвенцій у сфері міжнародного гуманітарного права (зокрема, Гаазьких конвенцій 1899 і 1907 років та Женевських конвенцій 1949 років та Протоколів до них 1977 р.);

- отримання інформації щодо діяльності Міжнародного комітету червоного хреста, Міжнародного руху Червоного хреста та Товариства Червоного хреста України;

- здобуття навичок правильного визначення правового статусу учасників збройних конфліктів;

- отримання інформації щодо імплементації норм міжнародного гуманітарного права у внутрішнє право України.

Пререквізити: «Міжнародне право» «Міжнародне приватне право».

Кореквізити: «Право міжнародної відповідальності», «Право міжнародних організацій», «Основи геополітики», «Право міжнародних договорів».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання й розуміння сучасних правових доктрин, категорій і принципів міжнародного гуманітарного права.

РН 2. Аналізувати вплив історичних подій на майбутнє міжнародного

гуманітарного права.

РН 3. Визначати сутність та структуру системи міжнародного гуманітарного права, його зв'язки з національними правовими системами держав – учасників відповідних правовідносин.

РН 4. Характеризувати критерії розмежування міжнародних правовідносин у мирний час і під час збройних конфліктів.

РН 5. Демонструвати розуміння особливостей основоположних конвенцій у сфері міжнародного гуманітарного права (зокрема, Гаазьких конвенцій 1899 і 1907 років та Женевських конвенцій 1949 років та Протоколів до них 1977 р.).

РН 6. Визначати правовий статус та особливості притягнення до міжнародної кримінальної відповідальності фізичних осіб.

РН 7. Аналізувати особливості застосування міжнародно-правових звичаїв у сфері міжнародного гуманітарного права.

РН 8. Надавати правову оцінку стану міжнародних правовідносин України з державами і міжнародними міжурядовими і неурядовими організаціями, що функціонують у сфері міжнародного гуманітарного права.

РН 9. Надавати консультації щодо можливості застосування Гаазьких конвенцій 1899 і 1907 років та Женевських конвенцій 1949 років та Протоколів до них 1977 р.

РН 10. Визначати засоби притягнення до міжнародно-правової відповідальності за порушення норм міжнародного гуманітарного права.

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 1.25. Вміння працювати у міжнародно-правовому середовищі.

Спеціальних компетентностей:

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК1.26 Знання зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування, вміння працювати з різними джерелами сучасного міжнародного права.

Програмних результатів навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН1.25. Аналізувати сутність процесів правової інтеграції на глобальному та регіональному рівнях, їх вплив на міжнародні відносини з урахуванням кон'юнктурних змін у світовій політиці.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи теорії міжнародного гуманітарного права

Поняття, предмет і сфера дії міжнародного гуманітарного права (МГП). Поняття і предмет МГП. Формування міжнародно-правового регулювання відносин щодо ведення збройних конфліктів. Доктрина «справедливої війни». Різниця між jus ad bellum і jus in bellum. Зв'язок норм МГП з міжнародним правом прав людини.

Дія МГП у часі. Міжнародно-правове регулювання відкриття бойових дій. Оголошення війни. Державні органи, що уповноважені оголошувати війну. Міжнародно-правові наслідки початку військових дій.

Проблеми визначення стану війни, якщо її сторони або одна із сторін не визнає свою участь в ній. Справа *Kawasaki Kisen Kabushiki Kaisha of Kobe v. Bantam Steamship Company, Limited* (справа Кавасаки), що розглядалася англійськими королівськими судами у 1937 і 1939 рр.

Закінчення стану війни. Юридичне оформлення закінчення війни. Капітуляції. Угоди про перемир'я. Мирні договори. Міжнародно-правові наслідки закінчення стану війни.

Дія МГП у просторі. Поняття «театр війни» і «театр військових дій». Території, які не можуть бути театром війни і театром військових дій.

Нейтралітет під час збройного конфлікту. Розвиток міжнародно-правового інституту постійного нейтралітету під час збройного конфлікту (міжнародно-правовий статус Швейцарії, Кракова, Бельгії у ХІХ ст.). Кодифікація міжнародно-правового інституту постійного нейтралітету під час збройного конфлікту у Конвенції про права та обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку сухопутної війни 1907 р.

Джерела МГП. Становлення і розвиток МГП. Закріплення норм у міжнародному договірному і звичаєвому праві в Стародавні часи, Середньовіччі та у Новий час. Значення прийняття Женевської конвенції про поліпшення долі поранених на полі бою 1864 р. для розвитку МГП. Гаазькі мирні конференції 1899 і 1907 років. Вплив Нюрнберзького і Токійського трибуналів на становлення і розвиток МГП. Дипломатична конференція в Женеві 1949 р.

Міжнародні договори як джерело МГП. Основоположні міжнародні договори, що закріплюють «право Гааги» (правила ведення сухопутних війн і війн на морі) і «право Женеві» (участь поранених, хворих, військовополонених, статус цивільного населення). Взаємозв'язок між «правом Гааги» і «правом Женеві».

Міжнародно-правовий звичай як джерело МГП. Місце міжнародно-правових звичаїв в регулюванні відносин МГП. Діяльність Міжнародного комітету Червоного Хреста щодо кодифікації міжнародно-правових звичаїв МГП.

Роль резолюцій міжнародних організацій у розвитку МГП. Резолюції ООН та інших міжнародних міжурядових організацій щодо захисту окремих верств населення під час збройних конфліктів, скорочення окремих видів засобів ведення війни, імплементації норм і принципів МГП, проведення миротворчих операцій з метою впровадження МГП в ситуаціях, що загрожують міжнародному миру та безпеці.

Роль рішень міжнародних кримінальних трибуналів у розвитку МГП. Вплив правових позицій Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії, Міжнародного трибуналу щодо Руанди, Міжнародного кримінального суду та інших міжнародних трибуналів на розвиток тлумачення і застосування положень договорів і міжнародно-правових звичаїв МГП.

Зміст застереження Мартенса. Історія заяви Ф.Ф. Мартенса на Гаазькій мирній конференції 1899 р., яке стало невід'ємною частиною МГП. Значення застереження Мартенса для сучасного МГП.

Учасники збройного конфлікту. Юридичні ознаки поняття «збройні сили». Особи, що належать до комбатантів. Особливості міжнародно-правового статусу комбатантів.

Особи, що належать до некомбатантів. Захист нормами МГП некомбатантів під час збройного конфлікту. Відмежування некомбатантів від цивільного населення.

Юридичні ознаки поняття «найманець». Відмежування найманців від комбатантів та добровольців. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців.

Юридичні ознаки поняття «доброволець». Особливості правовідносин між особою, яка вирішила стати добровольцем, і державою її громадянства або постійного проживання.

Поняття і функції парламентарів. Особи, які супроводжують парламентаря. Порядок здійснення функцій парламентаря. Обов'язки держави-неприятельки щодо забезпечення захисту парламентарів та осіб, що їх супроводжують. Умови втрати парламентарем права на захист з боку МГП.

Особливості міжнародно-правового статусу військових шпигунів (лазутчиків) і військових розвідників. Право шпигунів (лазутчиків) на справедливий суд.

Юридичні радники. Вимоги, що висуваються до осіб, що становляться юридичними радниками. Права юридичних радників щодо консультування військових командирів під час військових дій. Відмежування юридичних радників від військових юристів.

Іноземні військові радники і інструктори. Межі впливу іноземних військових радників і інструкторів на збройні конфлікти. Умови та міжнародно-правові наслідки втрати статусу іноземного військового радника або інструктора.

Міжнародно-правовий статус приватних військових компаній (ПВК) у сучасних збройних конфліктах. Види ПВК. Умови встановлення статусу комбатантів за співробітниками ПВК.

Модуль 2. Правила ведення військових дій під час збройних конфліктів міжнародного і неміжнародного характеру

Правила ведення військових дій. Законна ціль війни (Санкт-Петербурзька декларація 1868 р.). Принципи обрання засобів і методів ведення війни.

Міжнародно-правове регулювання використання засобів ведення війни. Поняття «засобу ведення війни». Загальні критерії обмеження засобів

ведення війни. Сучасні класифікації засобів ведення війни. Заборонені засоби ведення війни. Заборонена звичайна зброя (міни, міни-схованки, протипіхотні міни, протипіхотні лазери, касетні снаряди тощо). Зброя масового враження (отрута і отруйна зброя, біологічна (бактеріологічна) зброя, хімічна зброя тощо).

Статус ядерної зброї у МГП. Консультативний висновок Міжнародного суду ООН щодо використання ядерної зброї 1996 р.

Заборонені методи ведення війни щодо: комбатантів, некомбатантів, цивільного населення, громадянських об'єктів, навколишнього середовища.

Зони, що утворюються з метою захисту цивільного населення під час військових дій. Санітарні зони і місцевості. Санітарні і безпечні зони і місцевості. Нейтралізовані зони. Місцевості, що не обороняються. Демілітаризовані зони. Зони безпеки. Безпечні гуманітарні зони.

Інтернування громадян держави – протилежної сторони збройного конфлікту. Іноземці, що мають імунітети від інтернування на території держави-неприятельки. Умови утримання іноземців, що інтернуються. Обмеження правосуб'єктності осіб, що інтерновані. Кримінальні та дисциплінарні покарання осіб, що інтерновані.

Громадянська оборона. Основні задачі громадянської оборони. Правовий статус організацій громадянської оборони.

Захист прав особи під час збройного конфлікту. Правовий статус поранених, хворих і військовополонених під час збройного конфлікту. Міжнародно-правові зобов'язання держави-неприятельки щодо забезпечення гуманного поводження з пораненими і хворими військовополоненими.

Правовий статус осіб, що потерпіли під час корабельної аварії протягом збройного конфлікту. Поняття «корабельної аварії». Зобов'язання конфліктуючих сторін щодо пошуку та зібрання осіб, що зазнали корабельної аварії. Міжнародно-правовий статус санітарних суден і літаків санітарної авіації. Міжнародно-правові стандарти поводження з пораненими і хворими особами, що зазнали корабельної аварії.

Реєстрація і обмін інформацією про поранених, хворих та померлих між конфліктуючими сторонами. Допомога постійно нейтральних держав у такому обміні.

Захист дітей під час збройного конфлікту. Міжнародно-правові стандарти загального та особливого захисту дітей як цивільних осіб, які не беруть участі у збройних діях. Утримання під вартою і інтернування дітей. Захист дітей, які беруть участь у військових діях.

Захист жінок під час збройного конфлікту. Заборона дискримінації у ставленні до хворих і поранених військовополонених жінок і чоловіків. Захист жінок від зґвалтувань та інших форм негідної поведінки.

Захист осіб, що потребують притулку, під час збройного конфлікту. Права біженців та тимчасово переміщених осіб під час збройного конфлікту. Заступництво біженцям, що надається з боку Міжнародного комітету Червоного Хреста.

Міжнародно-правове регулювання ведення неміжнародних збройних конфліктів. Поняття і види неміжнародних збройних конфліктів. Відмежування неміжнародних збройних конфліктів від міжнародних збройних конфліктів, порушень внутрішнього порядку і обстановки внутрішньої напруги.

Джерела правового регулювання неміжнародних збройних конфліктів. Другий додатковий протокол 1977 р. до Женевських конвенцій 1949 р.

Застосування загальних принципів МГП під час неміжнародних збройних конфліктів. Права та обов'язки сторін, що беруть участь у неміжнародному збройному конфлікті.

Правовий статус поранених, хворих, осіб, що потерпають від корабельної аварії у неміжнародному збройному конфлікті. Захист цивільного населення і цивільних об'єктів під час неміжнародного збройного конфлікту.

Модуль 3. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права

Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ). Історія утворення МКЧХ. Анрі Дюнан і «Спогади про Сольферіно». Утворення Міжнародного комітету допомоги пораненим у 1863 р.

Права і зобов'язання МКЧХ відповідно до МГП. Символіка МКЧХ.

Рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Автономний статус, склад і вищі органи Руху. Функції Руху за Женевськими конвенціями.

Українське національне товариство Червоного Хреста.

Імплементация державами норм МГП. Поняття імплементации норм МГП. Імперативне зобов'язання держав додержуватись положень Женевських конвенцій 1949 р. і Протоколів до них.

Види діяльності держав щодо імплементации норм МГП. Заходи щодо реалізації норм МГП, які повинні вчиняти держави у мирний час.

Міжнародні процедури імплементации норм МГП. Діяльність ООН щодо імплементации норм МГП. Контроль за виконанням норм МГП з боку держав-покровительок і МКЧХ.

Роль національних товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця в імплементации норм МГП.

Імплементация Україною норм МГП. Види діяльності України щодо імплементации норм МГП. Заходи України щодо реалізації норм МГП, які повинні вчиняти держави у мирний час.

Роль українського товариства Червоного Хреста в імплементации норм МГП.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах		
			Усього	У тому числі	
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми

					ТОЩО	
		Модуль 1. Основи теорії міжнародного гуманітарного права				
		Тема 1. Поняття, предмет і сфера дії міжнародного гуманітарного права (МГП).	16	4	2	10
		Тема 2. Джерела МГП.	14	2	2	10
		Тема 3. Учасники збройного конфлікту	18	2	4	12
		<i>Разом</i>	48	8	8	32
		Модуль 2. Правила ведення військових дій під час збройних конфліктів міжнародного і неміжнародного характеру				
		Тема 4. Правила ведення військових дій.	12	2	2	8
		Тема 5. Захист прав особи під час збройного конфлікту	12	2	2	8
		Тема 6. Міжнародно-правове регулювання ведення неміжнародних збройних конфліктів.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Модуль 3. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права				

		Тема 7. Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ).	12	2	-	8
		Тема 8. Імплементація державами норм МГП.	12	2	2	8
		Тема 9. Імплементація Україною норм МГП.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Основи теорії міжнародного гуманітарного права				
		Тема 1. Поняття, предмет і сфера дії міжнародного гуманітарного права (МГП).	18	2	2	14
		Тема 2. Джерела МГП.	16	-	-	16
		Тема 3. Учасники збройного конфлікту	18	2	2	14
		<i>Разом</i>	52	4	2	44
		Модуль 2. Правила ведення військових дій				

		під час збройних конфліктів міжнародного і неміжнародного характеру				
		Тема 4. Правила ведення військових дій.	13	2	-	11
		Тема 5. Захист прав особи під час збройного конфлікту	11	-	-	11
		Тема 6. Міжнародно-правове регулювання ведення неміжнародних збройних конфліктів.	11	-	-	11
		<i>Разом</i>	45	2	-	33
		Модуль 3. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права				
		Тема 7. Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ).	11	-	-	11
		Тема 8. Імплементация державами норм МГП.	11	-	-	11
		Тема 9. Імплементация Україною норм МГП	11	-	-	11
		<i>Разом</i>	33	-	-	33
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Право міжнародних організацій» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Право міжнародних організацій»:

Поточний контроль	Підсумкова оцінка знань (диференційований)
-------------------	---

							залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 15	max10	max 15	max10	max 20	max 10	max20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії(за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки.

		При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни,

зараховано		розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на запитаннях.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освітньої/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього	4	

	рівня з кількома помилками		80 – 89
С	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
Д	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
Е	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативна література

Конвенція про закони і звичаї суходільної війни 1907 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_222 .

Конвенція о запрещении или ограничении применения конкретных видов обычного оружия, которые могут считаться наносящими чрезмерные повреждения или имеющими неизбирательное действие от 10 апреля 1981 г. URL: <https://www.icrc.org/ru/doc/resources/documents/misc/treaties-ccw-101080.htm>.

Конвенция о запрещении разработки, производства и накопления запасов бактериологического (биологического) и токсинного оружия и об их уничтожении от 16 декабря 1971 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/bacweap.shtml .

Конвенція про покращення участі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серпня 1949 р. (Женевська конвенція). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_151 .

Конвенція про покращення участі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 р. (Женевська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text

Конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. [URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_153](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_153) .

Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_154 .

Додаткові протоколи I та II 1977 року до Женевських конвенцій 1949 р. *Действующее международное право*. В 3-х томах. Составители Ю.М. Колосов и Э.С. Кривчикова. Том 2. Москва: Издательство Московского независимого института международного права, 1999. С. 731 – 803 .

Конвенция о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта от 14 мая 1954 г. [URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_157?test=dCCMfOm7xBWVGQYEZii6eDO6HI4gws80msh8Ie6](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_157?test=dCCMfOm7xBWVGQYEZii6eDO6HI4gws80msh8Ie6) .

Література

Основна література

Грушко М. В. Становлення та специфіка міжнародно-правового режиму військовополонених: монографія. Одеса: Фенікс, 2016. 284 с.

Жуковська Я. М. Вплив збройних конфліктів на дію міжнародних договорів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2014. № 9-1. С. 238–240.

Кальсховен Ф. Ограничения методов и средств ведения войны. 2-е изд., испр. Москва: МККК, 1999. 232 с.

Лисик В. М. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві: монографія. Одеса: Фенікс, 2012. 208 с.

МакНейл Д.Х. Консультативное заключение Международного суда по делам о ядерном оружии. Первая оценка. *Международный журнал Красного Креста*. Январь-февраль 1997. № 14. С. 125-142.

Остроухов Н. В. Основные международно-правовые режимы, применяемые в период вооруженного конфликта. *Московский журнал международного права*. 2009. № 2. С. 63–75.

Павлова Л. В. Роль статьи 3 Женевских конвенций 1949 г. в прогрессивном развитии международного гуманитарного права. *Журнал международного права и международных отношений*. 2010. № 4. С. 3–9.

Палванкар У. Меры, с помощью которых государства могут выполнить свое обязательство обеспечить соблюдение международного гуманитарного права. *Имплементация международного гуманитарного права: сб. статей и док-тов*. Москва: МККК, 1998. С. 345–368.

Пикте Ж. Развитие и принципы международного гуманитарного права. 2-е изд., испр. Москва: Международный Комитет Красного Креста, 2001. 112 с.

Рабінович П. М. Людяність під захистом права (до 65-річчя завершення Нюрнберзького процесу). *Вісник академії правових наук України* : зб. наук. пр. / редкол.: В. Я. Тацій та ін. Харків: Право, 2011. № 3 (66). С. 3–15.

Сагер М. Контрольные механизмы в международном гуманитарном праве. *Московский журнал международного права*. 1991. № 3–4. С. 26–33.

Сандо И. Международный комитет Красного креста как хранитель МГП. *Московский журнал международного права*. 1999. Специальный выпуск. Декабрь. С. 91–107.

Сандо И. Выполнение международного гуманитарного права. *Имплементация международного гуманитарного права: сб. статей и док-тов*. Москва: МККК, 1998. С. 207–246.

Серикпа Аттеби Рене. Вооруженный конфликт как объект международного гуманитарного права (на примере вооруженного конфликта в Кот-д'Ивуаре). *Евразийский юридический журнал*. 2015. № 9 (88). С. 45–49.

Флек Д. Выполнение положений международного гуманитарного права: проблемы и приоритеты. *Имплементация международного гуманитарного права: сб. статей и док-тов*. Москва: МККК, 1998. С. 247–268.

Хенкерст Ж.-М., Досвальд-Бек Л. и др. Обычное международное гуманитарное право. Нормы. Т.1 / пер. с англ. МККК, 2006. 818 с.

Шандиева Н.О. Международная конвенция о борьбе с вербовкой, использованием, финансированием и обучением наёмников. *Правоведение*. 2005. № 2. С. 118–131.

Додаткова література

Бисултанов А. К. Действие международного гуманитарного права *in personae* и вооруженные конфликты. *Закон и право*. 2015. № 11. С. 146–150.

Волова Л. И. Деятельность Международного уголовного суда и трибуналов *ad hoc* – новый этап в развитии международного гуманитарного права. *Северо-Кавказский юридический вестник*. 2011. № 3. С. 67–72.

Гіждіван Л. Взаємодія міжнародного права прав людини і міжнародного гуманітарного права у сфері покарання злочинців. *Український часописмі жнародного права*. 2003. № 4. С. 110-113.

Громовенко К. В. Кодифікація норм про приватні військові та охоронні компанії у міжнародному праві. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. / гол. ред. С. В. Ківалов ; відп. за вип. Л. І. Кормич. Одеса : Національний університет "Одеська юридична академія" : Південноукраїнський центр гендерних проблем, 2012. Вип. 46. С. 118–125.

Громовенко К. В. Международный терроризм и частные военные и охранные компании: проблемные международно-правовые аспекты. *Альманах міжнародного права*. 2014. Вип. 4. С. 95–103.

Иванов Д.В. Международная система защиты беженцев. *Московский журнал международного права*. 1998. № 4. С.141–159.

Котляров И. И. Преимущество Нюрнбергских принципов в международном гуманитарном праве. *Московский журнал международного права*. 2006. № 4. С. 93–109.

Котляров И. И. Деятельность командиров и юридических советников в свете требований международного гуманитарного права. *Московский журнал международного права*. 2000. № 4. С. 165–172.

Котляров И. И. Международное гуманитарное право об ограничении воюющих в выборе методов ведения войны. *Московский журнал международного права*. 2009. № 2 (74). С. 44–62.

Крилль Ф. Международное гуманитарное право о защите женщин. *Защита лиц и объектов в международном гуманитарном праве*: сб. статей и док-тов. Москва: МККК, 1999. С. 45–83.

Крилль Ф. Защита детей во время вооруженных конфликтов. *Защита лиц и объектов в международном гуманитарном праве*: сб. статей и док-тов. Москва: МККК, 1999. С. 105–121.

Кукушкина А. Действие норм международного права в период вооруженных конфликтов. *Государство и право*. 1994. № 1. С. 102–108.

Кулебякин В. Н., Пронина Е. Е. Регулирование деятельности частных военных и охранных компаний в национальном и международном праве. *Московский журнал международного права*. 2014. № 4 (96). С. 4–15.

Кулик Е. Запрещенные методы ведения войны и их применение в современных вооруженных конфликтах. *Альманах международного права*. 2009. Вып. 1. С. 162–170.

Лавуе Ж.-Ф. Беженцы и перемещённые лица: международное гуманитарное право и роль МККК. *Защита лиц и объектов в международном гуманитарном праве*: сб. статей и док-тов. Москва: МККК, 1999. С. 191–220.

Макарченко О. Ю. Міжнародно-правове забезпечення захисту навколишнього середовища під час збройних конфліктів. *Публічне право*. 2015. № 2 (18). С. 200–206.

МакНейл Д.Х. Консультативное заключение Международного суда по делам о ядерном оружии. Первая оценка. *Международный журнал Красного Креста*. Январь-февраль 1997. № 14. С. 125-142.

Манько М. В. «Незаконні комбатанти»: сучасні реалії. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 343–348.

Морис Ф., Куртен Ж. де. Действия МККК в интересах беженцев и гражданских перемещённых лиц. *Защита лиц и объектов в международном гуманитарном праве*: сб. статей и док-тов. Москва: МККК, 1999. С. 171–190.

Платтнер Д. Защита детей в международном гуманитарном праве. *Защита лиц и объектов в международном гуманитарном праве*: сб. статей и док-тов. Москва: МККК, 1999. С. 85–104.

Русинова В. Н. Руководство Международного комитета Красного Креста по толкованию понятия «непосредственное участие в военных действиях»: proetcontra. *Московский журнал международного права*. 2011. № 4 (84). С. 19–36.

Русинова В. Н. Международно-правовое регулирование права на жизнь в вооруженных конфликтах. *Московский журнал международного права*. 2013. № 1 (89). С. 4–20.

Саунина Е.В. Сфера действия правовых ограничений при ведении боевых действий немеждународного характера. *Московский журнал международного права*. 1999. № 3. С. 152–155.

Хасан М. Защита медицинского персонала в условиях вооруженных конфликтов. *Московский журнал международного права*. 1999. № 3. С. 156–165.

Хассон Д. Х. Предоставление специального статуса журналистам в зоне вооруженных конфликтов: аргументы «за» и «против». *Евразийский юридический журнал*. 2016. № 3. С. 55–58.

Цибуленко Є. Засоби ведення війни і охорона навколишнього середовища. *Український часопис міжнародного права*. 2002. № 2. С. 42–47.

Цибуленко Є. Зброя об'ємного вибуху в світлі міжнародного гуманітарного права. *Право України*. 1998. № 12. С. 109–112.

Цибуленко Є. Обмеження застосування звичайної зброї. *Юридический вестник*. 2000. № 1. С. 103.

Шетай В. Вклад Международного суда в международное гуманитарное право. *Международный журнал Красного Креста. Сборник статей.* 2003. С. 89–128.

Ястребова А. Ю. Механизмы международно-правовой защиты вынужденных мигрантов в условиях военных действий. *Московский журнал международного права.* 2012. № 1 (86). С. 46–63.

Интернет-ресурсы:

Сайт досліджень по МГП - <http://www.ihl.ihlresearch.org>

Сайт конкурсу Ж.Пікте - <http://www.concourspictet.org>

Сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця -
<http://www.redcross.int>

Сайт Міжнародного кримінального суду - <http://www.icc.int>

Сайт Міжнародної гуманітарної комісії з встановлення фактів -
<http://www.ihffc.org>

Сайт Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця - <http://www.ifrc.org>

Сайт МКЧХ - <http://www.icrc.org>

Сайт ООН - <http://www.un.org>

Сайт Региональной Делегации МККК в Российской Федерации, Беларуси, Молдове и Украине - <http://www.icrc.org/rus>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

